

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

133. An Sacerdos, si ante celebrationem, vel laicus ante Communionem dubitet, an commiserit aliquod mortale v. g. an consenserit morosæ delectationi, tenatur confiteri? Ex quo deducitur, an peccata ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

hac quaestione trepidanter loquutum fuisse, nec pro illo Pater Coninch absolute stat, Pater vero Joannes Praepositus licet in part. 2. Divi Thome talem sententiam tenuerit, tamen postea in 3. part. videtur mutasse sententiam, nam asserit hanc sententiam practice non esse probabilem, unde dicendum est, quod Schola Patrum Societatis stat pro nostra sententia, quae praeter alias rationes probatur in communi sensu Ecclesiae.

20. Advertendum est tamen hic primo, quod si quis confessus est peccatum ut certum, quia sic putabat; postea vero habet dubium, non tenetur illud, ut dubium iterum confiteri, nisi forte ex alio capite, quam ex integritate confessionis, quia nimirum se putat graviter infamatum apud confessarium: Sed haec obligatio vix utiquam potest esse gravis, imò vix erit casus, in quo quis propter hanc solum causam tenetur refricare memoriam peccati praeteriti, cum nec in casu quo quis sibi imposuerit aliquod peccatum, quod non commisit, existimans se verè illud commississe, tenetur iterum apud eundem, vel alium confessarium peccatum sibi prius impositum negare. Imò etiam si quis non solum, sic putabat, sed peccando, & mentiendo in una confessione imposuerit sibi peccatum aliquod, non video esse necessarium illud ipsum peccatum expresse revocare in alia confessione, sed sufficit si dicat: accuso me, quod in confessione praeterita peccatum grave falso imposuerim; si autem inde, vel mihi, vel proximo sequeretur grave damnum, quod revocando possem impedire, & deberem; tunc ex alio capite, non autem praecise ex obligatione integritatis deberem revocare, si ve in confessione alia, si ve extra quantum sufficit.

Sup. hoc infra in Ref. 138. § ult. & signanter à lin. 6.

21. Advertendum est tertio, explicandas esse etiam circumstantias peccati, si ve tanquam conditionaliter certas, si ve tanquam etiam conditionaliter dubias, si tales circumstantiae mutant speciem, vel augent numerum, verbi gratia, qui dubitat an habuerit consensum in mortale turpe cum foemina, quam certò scit tunc fuisse conjugatam, & sibi notam, ut talem id debet fateri, est enim illa circumstantia, quamvis absolute dubia, cum peccatum sit dubium, sub conditione tamen certa, quia supposito peccato certum est illud fuisse cum conjugata. Aliquando verò circumstantia etiam est sub conditione dubia, ut si quis dubitet, vel non meminerit se peccasse, vel consensisse in peccatum cum foemina de cujus statu libero, aut soluto etiam dubitat, quamvis enim tunc supponamus peccatum fuisse commissum, adhuc est locus dubitationi circumstantiae, quam tamen explicare tenetur. Et idem dicendum est de peccato mortali dubio in genere, atque in specie, si quis enim dubius sit an peccatum mortale commiserit & nescit cujus speciei, id etiam debet fateri sicut multo adhuc potiori ratione, si certus esset se peccatum mortale commississe, sed nescit cujus speciei.

22. Verum in his casibus, quando aliquis confitetur se de peccato dubio, adjungendum est aliquod peccatum certum, si verò inquit Sanchez certus esset de facto, dubius autem de jure, ut cum certus est se admisisse, & solum dubitat, an sit mortale? tunc non opus esse aliam materiam praebere. Quod mihi verum videtur, quando saltem certus est quod illud opus à se factum fuerit veniale; nec enim sufficit, quod certus sit fecisse opus, nisi certus sit in illo peccasse, saltem venialiter ut per solam illius confessionem detur materia certò sufficiens ad essentiam Sacramenti.

Sup. contento in hoc §. in Ref. 1. post praeteritam,

23. Quando autem quis confitetur aliquod peccatum certum, de quo dubitat, an alias confessus sit, non tenetur dicere se dubitare, an confessus fuerit

Ita Sanchez, & Coninch; qui eodem modo affirmant poenitentem in confessione non teneri dicere se tale peccatum commississe post ultimam confessionem, nisi ob aliquam peculiarem circumstantiam mutantem speciem, forte id necessarium sit: sicut enim qui scit, vel dubitat tale peccatum fuisse confessum, non tenetur dicere sub mortali se alias confessum, vel dubitare an tale peccatum, confessus sit; ita pariter qui commisit peccatum, non tenetur dicere esse commissum post ultimam confessionem, nisi adsit aliqua peculiaris circumstantia, quae id postulet. Et haec omnia invenies apud Dicafillum, ubi supra, quae valde à confessariis notanda erunt, sunt enim satis in praxi occurrentia.

per totam
& in aliis
ejus lectio-
dae anno.

RESOL. CXXXII.

An qui dubius manet se perpetrasse aliquod peccatum, tenetur illud sub tali dubio confiteri? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 60.

§. 1. **A**ffirmative respondent communiter Doctores, quos citant, & sequuntur Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 66. & 67. Suarez tom. 4. disp. 22. sect. 9. n. 76. & alij asserentes, quod si quis post diligentem animi discussionem dubius maneat, an mortaliter peccaverit, ita ut neutram partem assentiendo inclinare possit, tenetur peccatum illud sub dubio confiteri; & hanc opinionem ego teneo.

2. Non reticebo tamen contrariam sententiam docere secundum Layman ubi infra, Aegidium de Coninch. tr. 2. de Sac. disp. 7. d. 8. concl. 7. ubi sic asserit. Ad hoc ut peccatum teneat confiteri, requiritur ut saltem probabiliter possim judicare me peccasse. Ita ille. Et ratio est quia delictum praesumi non debet, & in nullo foro aliquis accusari debet de delicto, quod commississe, ita ostendi non potest, ut data judicia, & conjectura assensum generent. Deinde per Concilium Tridentinum sess. 14. c. 5. tantum exigitur à poenitentibus omnia peccata mortalia post diligentem examinis discussionem recenseri. Ergo, & c. Et in hanc sententiam videtur inclinare Layman in Theol. mor. lib. 1. tr. 1. c. 4. §. 4. n. 37. saltem in confessionibus ordinariis extra articulum mortis; sic enim ait: Si in decursu vitae alia peccata sua, quorum conscientiam habet, confiteatur, tacito illo, de quo post diligentem excussionem dubitat, an commiserit, vel an fuerit mortale, tunc probabile apparet, non incumbere ejus confitendi obligationem. Non enim ex lege positiva Christi, & Ecclesiae, habetur, quia esset nimis severa obligatio accusandi se de iis, quae commississe se ignorat. Neque ex lege naturali charitatis propter periculum animae, quandoquidem confitendo bona fide peccata reliqua, per accidens remittuntur ea, quae ignorantur. Verum in hac re nihil determino, sed aliorum judicio committo. Ita Layman ubi supra, qui optime hanc sententiam tenet in ordine ad scrupulosos. Nota tamen, quod Coninch loco citato, loquitur de dubio negativo, & non ita absolute, ut putat Layman, ideo tu cogita; nam ego, ut dixi, absolute affirmativam sententiam teneo.

Sup. hoc à duabus praecedentibus Ref. & c. duabus sequentibus & infra in ul. Ref. 1. & lege de ceteris Ref. 136. & c. Ref. 138. § ult. & in ul. tr. 1. c. 10. n. 66. & c.

RESOL. CXXXIII.

An Sacerdos, si ante celebrationem, vel laicus ante Communionem dubitet, an commiserit aliquod mortale, v. g. an consenserit morosa delectationi, tenetur confiteri?

Ex quo deducitur, an peccata lethalia, etsi dubia, materia sint confessionis? Ex part. 6. tractat. 6. & Misc. 1. Ref. 32.

§. 1. Ad

AD hanc questionem ita respondet Philibertus Marchinus de Sacramento Oratoris, tract. 2. part. 3. cap. 1. n. 17. Cum dubium est utrinque æquale; itaut dubitans quasi æqua lance pendere videatur; æqualiter ponderans pro utraque parte conjecturas, & tunc si non deponat dubium, sed cum illo celebret & comunicet, peccat contra reverentiam Sacramento debitam. Nam etiam peccata lethifera, etfi dubia, materia sunt confessionis. At si tale dubium ante celebrationem vel communionem deponat, sequens opinionem Doctorum probabilem, quod in dubio æquali possit quis deponere conscientiam suam, & sequi quam partem velit, non secus ac in materia voti & restitutionis, tunc uterque excusatur à culpa, si absque prævia confessione celebret, comunicet. Quo casu non dicitur se exponere periculo accedendi indignè ad Eucharistiam, aut lethalia dubia non esse materiam confessionis, aut Tridentinum excepisse à necessitate Confessionis venialia solum non lethalia dubia. Si quidem hæc omnia rectè procedunt in accedente ad Eucharistiam cum formali dubio lethalis culpe, non verò locum habent in eo: qui eligens supra relatam opinionem, probabile iudicium intra se haberet, quod in tali dubio æqualis possessio sit pro libertate sua, non pro Sacramento. Ita Marchinus & ante illum Reginaldus in praxi, tom. 21. lib. 29. c. 6. num. 99.

2. Sed hanc opinionem puto non esse admittendam, quia ex illa sequeretur peccata dubia nunquam confitenda esse; quia posset quis semper deponere conscientiam, putans se non esse obligatum; quod in nostro casu non est admittendum. Etenim non est par ratio de voto & restitutione, ut docent Doctores. Unde repellenda veniunt ea, quæ novissime docet Auctor casuum Conscientie Bononiæ discussorum anno 1637. mense Septembri cas. 3. fol. 83. ubi sic asserit, Speculativè loquendo probabile videtur aliquibus, quod de jure divino positivo non adsit in rigore obligatio confitendi peccata mortalia negativè dubia. Ratio est, tum quia quæ non habet probabile iudicium, quod peccaverit mortaliter, potest censere se non teneri ad appearing illud peccatum in confessione Sacramentali, & potest censere meliorem suam conditionem possidentis suam libertatem, & immunitatem confitendi. Tum quia, qui post diligens examen remanet dubius de voto, non adstringitur quicquam ex voto adimplere; sicut nec similiter teneur alteri solvere qui dubitat num contraxerit debitum; ergo idem in presenti dici posse videtur. Præterea non adest obligatio satisfaciendi proximo, aut petendi veniam ab illo, quando dubitamus de injuria, seu offensa illi à nobis illata.

3. Confirmari possunt prædicta. Primò ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 5. & 7. ubi cum exactè tradatur materia necessaria confessionis ad convincendos hæreticos dicentes Confessionem esse carnificandam conscientie, nihil tamen potius ibi dicitur de peccatis dubiis: ergo juxta Concilium Tridentinum non videtur horum esse necessaria confessio; alioquin non debuisset prætermitti doctrina necessaria de hac obligatione. Imò Concilium cit. c. 5. videtur etiam excludere positivè ab obligatione confessionis Sacramentalis peccata dubia, illi verbis quibus totam solum materiam necessariam confessionis explicat, inquiens. Constat enim nihil amplius in Ecclesia à penitentibus exigì, quam ut postquam quisque diligentius se excusaverit & conscientie suæ finis omnes & latebras explicaverit, ea peccata confiteatur, quibus se Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Quæ verba videntur

potius oppositum insinuare, dum exigunt confessionem eorum tantam, quorum penitens conscientiam habet: conscientia enim videtur involvere scientiam, juxta illud S. Bernardi lib. de Conscientia, c. 8. Conscientiam esse quasi cordis scientiam: peccatorum ergo, quorum non est scientia. Huc usque Auctor dictorum Bononiensium, cui adde Præpositum in primam secundæ Divi Thomæ q. 19. art. 6. dub. 4. in fine, ubi sic ait: Qui est dubius, num ali-quod peccatum commiserit, si post diligens examen adhuc remaneat dubius, non videtur obligari confiteri quia respectu præcepti confessionis in possessione suæ libertatis, qua nos debet privare propter dubium, quod per diligens examen depelli non potuit. Ita ille. Quod etiam docet in alio loco à me citato in 4. p. tr. 3. res. 5. ubi hanc sententiam tanquam improbabilem damnavi, & nunc iterum damno.

4. Nec obstant argumenta in contrarium superius allata; nam ad illa doctè & solide pro more suo satis respondet Pater Joannes de Lugo de Sacram. penitentia, disp. 15. sect. 2. §. 2. à num. 63. usque ad n. 77. ad illum, & non pigebit.

5. Dicendum est igitur peccata mortalia dubia esse necessariò confitenda, sive dubium sit de substantia actionis, an fuerit facta; sive an fuerit mortalis, sive an fuerit jam illud peccatum in confessione dictum. Unde contra Marchinum ubi supra, Sacerdos ante celebrationem, vel Læicus ante communionem, si dubitet, an confenserit morosa delectationi, tenetur confiteri de tali peccato dubio, nec potest conscientiam deponere in tali casu, non adesse obligationem illud confitendi.

Quæ nunc hanc sequentur, & in aliis ejus prima not.

RESOL. CXXXIV.

An qui dubitat, utrum commiserit peccatum mortale, nec ne, teneatur illud confiteri?

Et notatur, quod doctrina hujus questionis procedit, quando penitens est in dubio puro, secus autem si haberet assensum probabilem circa factum, quod iudicet, vel nullum commisisse peccatum, vel saltem tale peccatum non esse mortale, excepto fortasse mortis articulo, propter irreparabile periculum salutis, cui tunc certius providere tenetur.

Et docetur, quod si post confessionem hujus peccati in dubio confesso penitens habeat notitiam certam, vel probabile iudicium, quod tale peccatum fuerit mortiferum, obligari penitentem iterum in confessione manifestare illud ut certum? Ex part. 4. tract. 3. Res. 5.

§. 1. Negativam sententiam indicat Henríquez lib. 8. de Eucharist. cap. 45. num. 3. in glossa lit. P. Et sententiam multis rationibus confirmat Layman lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 4. n. 37. licet non audeat aliquid determinare, & novissime ad hoc dubium ita respondet Joannes Præpositus in 3. part. D. Thom. quest. 5. de integritate confessionis, dub. 3. num. 117. Ex una parte videtur obligari illud confiteri. Primò, quia in dubio tutior pars est eligenda. Secundò in tali casu potest homo dici habere conscientiam peccati, nam tale peccatum est in conscientiam saltem dubiam. Tertio homo tenetur confiteri de tali peccato; ergo tenetur illud confiteri, quia in homine baptizato illud quod est necessarium contritionis objectum, est etiam necessarium confessionis objectum, cum illud nequeat remitti sine ordine ad claves, & ita tenent aliqui, quos citat, & sequitur Suarez disp. 21. sect. 9. Ex altera autem parte videtur non teneri, quia qui non habet probabile iudicium, quod peccaverit, potest censere

Sup. hoc in quatuor Ref. præcedentibus, & in Ref. seq. §. 2. & lege infra doctrinam Ref. 136. & ex Ref. 139. §. ult. à lin. 2. & in tom. 3. tr. 1. ex Ref. 10. §. 1. & 2.